

Budapest kedvességei

Az utcanevek

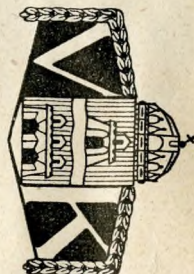
SZEGÉNY DOLGOS EMBER csak röjja Pest aszfaltját, keres egy utcát, egy teret és nem ér rá megállni, elmerengeni és — mosolyogni egyet az utcaneveken. Pedig az egykor elindult és abbamaradt utcanévszaporítás sok kedvességet produkált. Nekünk még nem született egy olyan zseniális városrendezőnk, mint a párisiaknak Haussmann (akiről hálából egy boulevardot is elneveztek); nem épültünk olyan modern alakzatban, mint az amerikai városok, hogy egyenes utcáinkat számok és betűk jelezhessék. Nekünk különböző hegyes, dombos, sík utcáskáink vannak, a Gellérthegyben például igen szellemesen, találóan és útbaigazítóan: Sánc-utcának, Orom-utcának, Bérc-utcának hívják őket.

Magyarázata van annak is, hogy az Istenhegy lábánál azt a települést, ahol 50—60 évvel ezelőtt az igazságügy alkalmazottai kezdtek valamely közös akció folytán telkeket

venni, majd építkezni, miért nevezik Csemegi-, Btró-, meg Ügyész-utcának, meg is lehet könnyen szokni és rávezet a képzettársítás, hogy az Ügyész-utcában keresd a Birót...

FIGYELMES ÖTLET volt az is, hogy egymás mellett nevezték el az utcákat Baka-, Káplár-, Ezredes-, meg Trombitás-utcáknak; egy csokrékban vannak a régi pénz utcai, mint a Forint (1), Filler- meg a Garas, de van azért éppen elég olyan régi csoportosítás, amit vagy nehéz megérteni, vagy humoros. Például a Sashegy utcái! E ragadozó madár nevével viselő hegyen csupa ragadozó, meg vadmadár utcanév jut lefelé-felfelé: Sirály-utca, Vércse-utca, Ölyv-utca, Gébics-utca, Fűrj-utca. De vajjon miféle madár volt közöttük a kellős közepén Wolff Károly? Mert ő ott kapott egy utcanévet a ragadozó vadmadarak között annakidején. Véletlenül? Avagy képzettársításból? És ki társította így utcaelnevezéseit, mely bölcs városrendező? És vajjon mit gondolt, hogy a közönségnek a Vércse-utcáról miért jut eszébe az egykori várospolitikus neve? Most aztán már nem Wolff Károly-utca a neve persze. Hanem, miért, miért nem Isten vad madarainak utcái között a szelidletkű Kálló esperest érte a kiténtetés, hogy ő legyen a Wolff Károly-utca név utóda. Csak tudnám, mi köze volt szegénynek a fürjekhez.

A Szabadság-tér körül például öszszegyűlnek 1848 hőseinek nevei: Perczel Mór, Aulich, Kiss Ernő, Nagy Sándor úgy együtt vannak, mint utcák, ahogy együtt küzdöttek a nagy eszméért a szabadságharcban, de már szegény Damjanichot számárte közülök a városrendezői bölcsesség a Keleti pályaudvar vidékére.

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
Szerző:	.....		
Cím:	..... <i>Az utcanevek</i>		
Forrás:	..... <i>Demokrácia</i>		
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. fiz.)	(Oldal)
	<i>1947. szept. 14.</i>		
Helyszám	Személy	Idő	Tárgy
		<i>1947</i>	<i>725.092.1</i>

Székesvárosi házinyomda 1926 — 8891

Oszályozás

AZ ANGYALFÖLD felé keletkezett utcákat, nosza, nagy ügyesen a honfoglalás híres neveiről nevezte el az utcanévadómanózkodó testület; Bulcsu, Lehel és Huba egymást idézően és a szegény utcajáró gondolkodását megkönnyítően egy helyen sorakoznak. De már Csaba királyfi utcája elkalandozott Budára s nem hinném, hogy csupa képzettársításból, mivel a legendai Csaba is vissza-, elkalandozott valahová. Nem. Inkább csak rendetlenségéből s hogy nehezebb és zavarosabb legyen. S mert nálunk nem szokás végiggondolni és következetesen végre is hajlani egy tervet, például az észszerű és jellemző utcaelnevezést. Avagy megtudná valaki mondani, hogy az édes és bájos Afonya, Bimbó s más ily kedves nővények utcái között mit keres a statisztikus Keleti Károly? A madarakról elnevezett utcák között, a madarak nagy tudósának, Hermann Ottónak a nevét még csak érteném. Az is kezd már beidegződni, hogy a legforgalmasabb utak és terek nevei minduntalan cserélődnek. Mert ki tudja például, hogy melyik az Abdul Hamid szultán-út? Aki az első világháború idején járt például egyellenegyszer Pesten, az ilyen néven tart számon egy utcát. Holott azóta már a negyedik neve van, mindig a megfelelő kor szerint nevezik el arról, akit akkor hős katonának ismernek — s ezt a kifejezetten hadvezéri utcát mégis Vámház-körútnak hívja a nép. Nem is volna semmi hiba, ha az utcák neveit a nép adná, — ahogy teszi azt például falun, a Hosszú-úttal, a Görbe-úttal, meg a Sóskút-utcával. Am egy nagyvárosban nem lehet megvárni, amíg kialakul egy-egy új utcának a neve, vagy új nevet ad egy régi utcaelnevezés helyett a megváltozott közhangulat. A főváros utcáit bizottság nevezi el. Érdemes, kiváló férfiak. Van történelmi és földrajzi tudásuk, ismerik a városi nép lélektanát, kitűnő pszichológusok és bizonyára önzetlenül járadoznak azon, hogy a várost jól rendezzék el, hogy nevezzék el úgy az utcákat, hogy például a soffőr, a fuvaros, a kolti küldönc helyes képzettársítás alapján jó helyen keressen egy utcát, ne vesztelgesse idejét a vidéki ember.

Keres például valaki egy utcát: mezei vad neve van. olyan állaté, amire vadászni szoktak. Hol is lehetne máshol, mint a Vadász-utca körül, ha már van utcaelnevezési szakszerűség? Jár szegény jámbor, néz, keres, érdeklődik a Vadász-utca körül — aztán estig meg is leli a messzeszökött Nyúl-utcát — Budán.

OLY SZÍVDERÍTŐEN váltakozik a rendszer a rendszertelenséggel utca-csoportjaink neveiben, hogy véleményünk és megfelelő elismerésünk jelül elnevezhetnénk a legközelebb keresztút alá kerülő utcát: Városrendezők utcájának, de talán ne csak egyetlen táblát tegyünk erre az utcára, hanem szegezzük rá mindazokat az utcanévtáblákat, melyeket nem politikai okokból távolítottak el az elmúlt évtizedek folyamán, hanem bölcsen, szakszerűen, előre elgondolt terv alapján. Vajon lenne névtábla ebben az utcában?